

หลักสูตรอาชีพการแปรรูปข้าวอินทรีย์ จำนวน 35 ชั่วโมง

กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอวชิรบารมี

ความเป็นมา

ข้าวอินทรีย์ เป็นข้าวที่ได้จากการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นระบบการจัดการด้านการเกษตรแบบองค์รวมที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศน์ วงจรชีวภาพ และความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเน้นการใช้พันธุ์ข้าวธรรมชาติ ไม่ใช้วัตถุเคมีที่ได้จากการสังเคราะห์ และไม่ใช้พืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ที่ได้มาจากการดัดแปลงพันธุกรรม หรือพันธุวิศวกรรม มีการจัดการกับผลผลิตและผลิตภัณฑ์ด้วยความระมัดระวัง เพื่อรักษาสภาพการเป็นเกษตรอินทรีย์ และคุณภาพที่สำคัญในทุกขั้นตอนการผลิตและการแปรรูปการแปรรูปข้าวอินทรีย์มีหลายรูปแบบ เช่น สวนแบบไทย แบบจีน แบบญี่ปุ่น แบบบาห์ลี และสวนหิน เป็นต้น ดังนั้น หากผู้สนใจศึกษาหาความรู้เรื่องการแปรรูปข้าวอินทรีย์ ก็จะสามารถนำความรู้นั้นมาประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้

การผลิตข้าวอินทรีย์เป็นระบบการผลิตทางการเกษตรที่เน้นเรื่องของธรรมชาติเป็นสำคัญ ได้แก่ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ การรักษาสมดุลธรรมชาติและ การใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ เพื่อการผลิตอย่างยั่งยืน เช่น ปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยการปลูกพืชหมุนเวียน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในไร่หรือจากแหล่งอื่น ควบคุมโรค แมลงและสัตว์ศัตรูข้าวโดยวิธีผสมผสานที่ไม่ใช้สารเคมี การเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสมมีความต้านทานโดยธรรมชาติ รักษาสมดุลของศัตรูธรรมชาติ การจัดการพืช ดิน และน้ำ ให้ถูกต้องเหมาะสมกับความต้องการของต้นข้าว เพื่อให้ต้นข้าวเจริญเติบโตได้ดี มีความสมบูรณ์แข็งแรงตามธรรมชาติ การจัดการสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมต่อการระบาดของโรค แมลงและศัตรูศัตรูข้าว เป็นต้น การปฏิบัติเช่นนี้ก็สามารถทำให้ต้นข้าวที่ปลูกให้ผลผลิตสูงในระดับที่น่าพอใจ

สำหรับตลาดข้าวอินทรีย์เกือบทั้งหมดอยู่ในต่างประเทศโดยเฉพาะสหภาพยุโรป ทั้งนี้เนื่องจากราคาที่อยู่ในเกณฑ์สูงเมื่อเทียบกับข้าวทั่วไป ทำให้ยอดขายข้าวอินทรีย์ในประเทศขยายตัวไม่สูงนัก อย่างไรก็ตาม ตลาดข้าวอินทรีย์ยังเป็นตลาดที่น่าสนใจ เนื่องจากความต้องการของตลาดต่างประเทศยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และปัจจุบันมีการส่งเสริมทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการขยายการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอวชิรบารมี จึงได้จัดทำหลักสูตรการแปรรูปข้าวอินทรีย์ขึ้น เพื่อให้ผู้สนใจที่จะประกอบอาชีพ ได้เห็นช่องทางและสามารถตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับตนเอง

หลักการของหลักสูตร

1. เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการประกอบอาชีพอย่างมีคุณภาพ
2. เพื่อให้เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ และพัฒนาอาชีพเดิมที่มีอยู่
3. ส่งเสริมให้มีการนำเอาพันธุ์ข้าวธรรมชาติที่มีในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

จุดหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ และความเข้าใจในงานอาชีพ
2. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ และสามารถพัฒนาอาชีพการแปรรูปข้าวอินทรีย์ได้
3. เพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน

1. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
2. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

ระยะเวลา

จำนวน 35 ชั่วโมง

- ทฤษฎี 14 ชั่วโมง
- ปฏิบัติ 21 ชั่วโมง

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรการแปรรูปข้าวอินทรีย์

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. ช่องทางการประกอบอาชีพ	1. เพื่อให้ผู้เรียนบอกความสำคัญของอาชีพการแปรรูปข้าวอินทรีย์ได้ 2. สามารถจำแนกข้อมูลความต้องการการแปรรูปข้าวอินทรีย์ได้ 3. บอกทิศทางการประกอบอาชีพได้แก่ ทุน ความต้องการของตลาด พันธุ์ข้าว อุปกรณ์ ช่องทางการจัดจำหน่าย	1. ความสำคัญของการแปรรูปข้าวอินทรีย์ 2. ข้อมูลความต้องการในการจัดและการแปรรูปข้าวอินทรีย์ 3. การวิเคราะห์ข้อมูลการตลาด 4. ทิศทางการประกอบอาชีพ	- ให้ผู้เรียนศึกษาจากข้อมูลงานวิจัย ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ต่างๆ ใบความรู้ พร้อมฟังบรรยายจากผู้สอน - ครู/ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน	2 ชั่วโมง	8 ชั่วโมง
2. ทักษะการประกอบอาชีพ	1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการแปรรูปข้าวอินทรีย์ 2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการแปรรูปข้าวอินทรีย์ ได้แก่ เลือกใช้พันธุ์ข้าว การคำนวณพื้นที่ เลือกใช้พันธุ์ข้าว การคำนวณพื้นที่ 3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องรูปแบบการแปรรูปข้าวอินทรีย์ชนิดต่าง ๆ ได้	1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแปรรูปข้าวอินทรีย์ 1.1 ความรู้เรื่องพันธุ์ข้าวชนิดต่างๆ 1.2 ความรู้เรื่องการจัดองค์ประกอบ 1.3 ความพร้อมในการประกอบอาชีพ เช่น แหล่งเงินทุน แรงงาน 2. ความรู้ในการการแปรรูปข้าวอินทรีย์เพื่อการประกอบอาชีพ	- ให้ผู้เรียนศึกษาจากใบความรู้พร้อมฟังบรรยายจากครูผู้สอนเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง - ผู้สอนอธิบายเรื่องการออกแบบการแปรรูปข้าวอินทรีย์พร้อมชมสื่อประกอบการบรรยาย - ผู้สอนสาธิตการออกแบบ การแปรรูปข้าวอินทรีย์ - ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริงจากสถานที่ที่กำหนดให้	4 ชั่วโมง	6 ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
	4. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่นหรือพื้นที่ใกล้เคียงได้	2.1 ความรู้ในการเลือกใช้พันธุ์ข้าวในการการแปรรูปข้าวอินทรีย์ 1) การคัดเลือกพันธุ์ข้าว 2) การเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าว 3) ส่วนประกอบอื่นๆ ที่นำมาประดับในการแปรรูปข้าวอินทรีย์ 2.2 ความรู้ในการคำนวณพื้นที่และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 3. ความรู้เรื่องรูปแบบการแปรรูปข้าวอินทรีย์ชนิดต่างๆ 3.1 องค์ประกอบของการแปรรูปข้าวอินทรีย์ 3.2 การปฏิบัติการจัดการแปรรูปข้าวอินทรีย์	- แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวคิด การเลือก พันธุ์ข้าว ชนิดต่าง ๆ และปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการแปรรูปข้าวอินทรีย์ชนิดต่าง ๆ		
3. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ	1. ผู้เรียนสามารถจัดการเรื่องการตลาดได้ 2. ผู้เรียนสามารถจัดการเรื่องทุน – กำไรได้	1. การจัดการเรื่องการตลาด 1.1 การประชาสัมพันธ์ 1.2 การหาผู้รับบริการ 2. จัดการเรื่องทุน – กำไร	- ให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากใบงานความรู้ - ครูผู้สอนบรรยาย พร้อมนำเสนอข้อมูลการตลาด - ใช้สื่อ VCD ประกอบการเรียนรู้ - ฝึกปฏิบัติการทำบัญชี คำนวณต้นทุน-กำไร	5 ชั่วโมง	5 ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
	3. ผู้เรียนสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีมาประกอบการแปรรูปข้าวอินทรีย์	3. การใช้สื่อเทคโนโลยีมาประกอบ การแปรรูปข้าวอินทรีย์			
4. โครงการ ประกอบอาชีพ	1. บอกความสำคัญของโครงการอาชีพได้ 2. บอกองค์ประกอบของโครงการอาชีพได้ 3. อธิบายลักษณะการเขียนที่ดีขององค์ประกอบของโครงการอาชีพได้ 4. บอกประโยชน์ของโครงการอาชีพได้ 5. เขียนโครงการในแต่ละองค์ประกอบให้เหมาะสมและถูกต้องได้ 6. ตรวจสอบความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพได้	1. ความสำคัญของโครงการอาชีพ 2. ประโยชน์ของโครงการอาชีพ 3. องค์ประกอบของโครงการประกอบอาชีพ 4. การเขียนโครงการอาชีพ 5. การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพ	4.1 จัดให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้เรื่อง ความสำคัญของโครงการอาชีพ ประโยชน์ของโครงการอาชีพ องค์ประกอบของโครงการอาชีพ แล้วจัด กิจกรรมการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อสร้าง แนวคิดในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ 4.2 จัดให้ผู้เรียนศึกษาเรื่อง ตัวอย่างการเขียนโครงการอาชีพที่ดีเหมาะสมและถูกต้อง พร้อมจัดการอภิปราย เพื่อสรุปแนวคิดเป็นแนวทางในการเขียนโครงการอาชีพที่ดี เหมาะสมและถูกต้อง 4.3 จัดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการเขียนโครงการอาชีพ 4.4 กำหนดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพ	3 ชั่วโมง	2 ชั่วโมง

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร หนังสือวารสารการการแปรรูปข้าวอินทรีย์
2. ศึกษาจาก VCD การการแปรรูปข้าวอินทรีย์
3. ศึกษาจากสื่อ อินเทอร์เน็ต
4. ศึกษาดูงานจากสถานที่จริง

สื่อการเรียนรู้

1. สื่อเอกสาร หนังสือวารสาร
2. VCD การการแปรรูปข้าวอินทรีย์
3. สถานที่จริง

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีก่อนเรียนและจบหลักสูตร
2. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้ และจบหลักสูตร

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. มีผลงานที่มีคุณภาพ

เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. หลักฐานการประเมินผล
2. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
3. วุฒิบัตรการศึกษา ออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น